

TUZUNGUMZIE CHANJO

Toleo la 13 | OFISI YA USAWA WA AFYA
JARIDA LA ELIMU YA AFYA

Chanjo husaidia kufundisha mfumo wa kinga jinsi ya kujikinga dhidi ya vijidudu na kuzuia magonjwa yanayohatarisha maisha.

Chanjo hukulinda kwa kusaidia kujenga ulinzi wako wa asili. Chanjo hupimwa ili kuhakikisha kuwa ni salama na inafaa kwa watoto na watu wazima kupokea katika umri uliopendekezwa.

UMUHIMU WA CHANJO

Chanjo ni dawa zinazolinda dhidi ya magonjwa. Chanjo ni mojawapo ya hatua za ulinzi za kinga zinazopatikana. Chanjo kawaida hupewa kama sindano, lakini zingine zinaweza kupewa kwa mdomo au kunyunyiziwa kwenye pua. Chanjo ni muhimu kwa sababu hulinda dhidi ya magonjwa, ikiwa ni pamoja na magonjwa yanayoweza kutishia maisha. Ikiwa una **kinga** ya ugonjwa, unaweza kuambukizwa bila kuwa mgonjwa. Chanjo tofauti hufanya kazi kwa njia tofauti, lakini kila chanjo husaidia mfumo wa kinga ya mwili kujifunza jinsi ya kupambana na vijidudu. Kwa kawaida huchukua wiki chache kwa ulinzi kukua baada ya chanjo, lakini ulinzi huo unaweza kudumu miezi au hata miaka. Chanjo zinaweza kuzuia magonjwa ya kawaida ambayo yalikuwa yanadhuru sana au hata kuuwa watoto

wachanga, watoto na watu wazima. Bila chanjo, watoto wako katika hatari ya kuwa wagonjwa sana au kufa kutokana na magonjwa ya utotoni kama vile surua na kifaduro. Watu wazima wanahitaji kusasisha chanjo kwa sababu kinga dhidi ya chanjo za utotoni inaweza kuisha baada ya muda. Chanjo chache, kama vile za pepopunda au mafua ya msimu, zinahitaji dozi za mara kwa mara za nyongeza ili kudumisha ulinzi wa mwili. Pia uko katika hatari ya magonjwa mbalimbali katika hatua tofauti za maisha.

Erie County
Department of
Health

Public Health
Prevent. Promote. Protect.

OFISI YA USAWA KWA HUDUMA ZA AFYA
www.erie.gov/health-equity

SWAHILI

MASHARTI MUHIMU

CHANJA

Ili kulinda dhidi ya ugonjwa, kwa kawaida kwa sindano.

KINGA

Kutumia chanjo kujilinda dhidi ya ugonjwa. Inaweza pia kuitwa chanjo.

SINDANO YA NYONGEZA AU KIPIMO

Sindano unapata miezi au miaka baada ya chanjo yako ya kwanza kupigwa ili kudumisha kinga yako.

HALI MBAYA

Hali maalum ambapo dawa au utaratibu haupaswi kutumiwa kwa sababu inaweza kuwa na madhara kwa mtu.

KINGA ZA KINGA

Seli zinazosaidia mwili kupigana na maambukizo.

RATIBA YA CHANJO

Orodha ya chanjo za kawaida Kituo cha Kudhibiti Magonjwa (CDC) inapendekeza kwamba watu wengi wanapaswa kupokea katika umri maalum.

RATIBA

Ratiba ya chanjo kwa mtu yeyote ambaye hajapokea dozi za chanjo anazostahiki au ambazo hazipo kwenye rekodi yake ya chanjo.

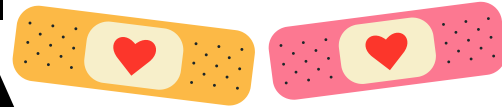
HABARI POTOFU

Habari za uwongo zinazoenezwa na watu wanaodhani ni kweli. Kuna habari nyingi za uwongo mtandaoni, haswa kuhusu chanjo.

NYSIIS (KIFUPISHO)

“Nice-iss.” Mfumo wa Taarifa za Chanjo wa Jimbo la New York.

WATOTO WANAHITAJI CHANJO WANAPOKUA

Chanjo zinaweza kuzuia magonjwa ya kawaida ambayo yalikuwa yanadhuru sana au hata kuua watoto wachanga, watoto na watu wazima.

Bila chanjo, mtoto wako yuko katika hatari ya kuwa mgonjwa sana au hata kufa kutokana na magonjwa ya utotoni kama vile surua na kifaduro. Ni muhimu kwa mtoto wako kupokea chanjo kuanzia kuzaliwa na kuendelea hadi utotoni.

Ukichagua kutompa mtoto wako chanjo, inaweza kuwa vigumu kupata na kudumisha utunzaji wa watoto.

Zungumza na mtoa huduma wako na usome maelezo ya kuaminika kuhusu chanjo kutoka vyanzo kama vile CDC na Idara ya Afya ya Jimbo la New York ili kupata maelezo zaidi kuhusu chanjo.

Watoto wanaohudhuria shule ya kulelea watoto na pre-K hadi darasa la 12 katika Jimbo la New York lazima wapokee dozi zote zinazohitajika za chanjo kwa ratiba iliyopendekezwa ili kuhudhuria au kubaki shuleni. Wasiliana na daktari wako wa watoto ili kuhakikisha kuwa mtoto wako ana chanjo zote zinazohitajika na zinazopendekezwa.

Panga mapema: shule inapoanza, miadi yote itawekwa nafasi! Fanya miadi yako mapema wakati wa kiangazi ili kuhakikisha kuwa unamwona mtoa huduma wako kabla ya shule kuanza.

Chanjo zisizo za gharama zinapatikana kupitia Mpango wa CDC wa **Chanjo kwa Watoto (VFC)** kwa watoto wanaostahiki kwa watoa huduma wa watoto, maduka ya dawa na kliniki za afya ambazo zimesajiliwa katika **Mpango wa VFC**. Ili kupata maelezo zaidi, tembelea: bit.ly/vaccinesforchildrenCDC

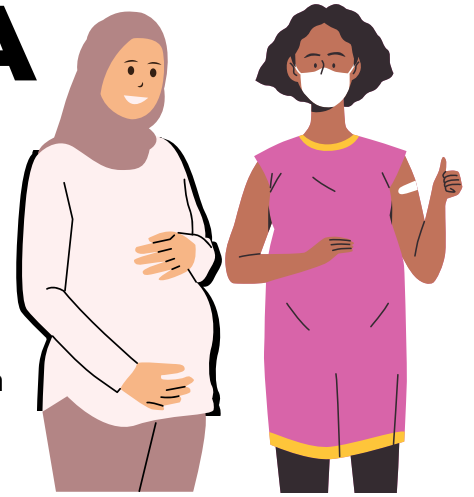
**FANYA MIADI MAPEMA
KILA MSIMU WA JOTO**

MAHITAJI YA CHANJO YA SHULE

Ni lazima walezi waonyeshe uthibitisho wa chanjo za kisasa za mtoto ndani ya siku 14 kutoka siku ya kwanza ya shule au malezi ya mchana. Ili kujifunza zaidi, tembelea: <https://on.ny.gov/3WllzX8>

CHANJO NA MIMBA

Chanjo za mafua (mafua), Tdap, RSV na COVID-19 wakati wa ujauzito zinaweza kukusaidia wewe na mtoto wako kuwa salama. Chanjo ya Tdap husaidia kulinda dhidi ya kifaduro, ambayo inaweza kuwa hatari sana kwa mtoto wako. RSV ina sababisha sana ugonjwa mkali wa kupumua kwa watoto wachanga. Wajawazito na watoto wana uwezekano mkubwa wa kuugua sana mafua na COVID-19.

Kupata chanjo hizi ukiwa mjamzito husaidia mwili wako kuunda kingamwili, na unaweza kupitisha kinga hizo kwa mtoto wako.

Kingamwili hizi zinaweza kusaidia kumlinda mtoto wako katika miezi michache ya kwanza ya maisha akiwa mdogo sana kuweza kupokea chanjo hizi wenyewe.

Muda wa chanjo ni muhimu! Uliza mtoa huduma wako wa matibabu kuhusu wakati wa kupata chanjo hizi wakati wa ujauzito. Kwa habari zaidi kuhusu ujauzito na chanjo, tembelea:

<https://bit.ly/vaccinesforpregnancy>

CHANJO KWA WATU WAZIMA

Watu wazima wanahitaji kusasisha chanjo zao kwa sababu kinga dhidi ya chanjo za utotoni inaweza kuisha baada ya muda. Pia uko katika hatari ya kupata magonjwa mbalimbali ukiwa mtu mzima. Chanjo ni moja wapo ya njia rahisi na salama za utunzaji zinazopatikana. Kwa kupata chanjo, unaweza kujikinga na pia kuepuka kueneza magonjwa yanayoweza kuzuilika kwa watu wengine katika jamii yako. **Watu wazima wote wanapaswa kupata chanjo ya mafua (mafua) kila mwaka, chanjo ya COVID-19, na chanjo ya Tdap.** Huenda ukahitaji chanjo nyingine kulingana na umri wako, hali ya afya, kazi, mtindo wa maisha, au tabia za usafiri. Zungumza na mtoa huduma wako wa matibabu kuhusu chanjo zingine zinazofaa kwako.

Wakati mwingine ofisi za watoa huduma za matibabu hazikubali Medicaid kwa chanjo, lakini maduka ya dawa yanakubali. Kiwa huna bima au huna bima ya chini, pata maelezo zaidi kuhusu Mpango wa Chanjo kwa Watu Wazima wa Kaunti ya Erie (VFA). Kwa maelezo zaidi kuhusu chanjo kwa watu wazima, tembelea: <https://bit.ly/vaccinesforadults>

HUDUMA YA MSINGI NI MUHIMU

Mojawapo ya njia bora za kudhibiti afya yako ni kutembelea daktari wa huduma ya msingi mara kwa mara. Katika uchunguzi wako wa kimwili, daktari wako anaweza kukupa ushauri na kufanya kazi nawe kutengeneza mpango wa chanjo.

Pata huduma ya msingi ya bei nafuu katika kituo cha afya kilicho karibu nawe: snapcapwny.org/#safety

MAHALI PA KUPATA CHANJO

- Mtoa huduma wako wa msingi au daktari wa watoto
- Kliniki za chanjo katika WNY: erie.gov/immmclinics
- Kliniki ya Chanjo ya Idara ya Afya ya Kaunti ya Erie (ECDOH) (maelezo ya mahali hapa chini)
- Vituo vya Huduma za Afya Vilivyohitimu Kiserikali (FQHC): pata kimoja karibu nawe kwa kutembelea snapcapwny.org/#safety
- Duka lako la dawa linaweza kubeba idadi ndogo ya chanjo za kawaida kama vile mafua, Tdap na COVID-19.

 PIGA SIMU KABLA YA KUFANYA UTEUZI

MPANGO KAZI WA CHANJO (IAP)

Mpango wa Utekelezaji wa Mpango wa Chanjo wa Idara ya Afya ya Kaunti ya Erie (IAP) hufanya kazi na watoa huduma za afya, watoa huduma za mchana, shule na wengine ili kusaidia kuongeza viwango vya chanjo katika Kaunti ya Erie.

IAP hutoa nyenzo za elimu juu ya chanjo kwa watoa huduma kwa wagonjwa wao. Mpango wa IAP unaweza kujibu maswali kuhusu chanjo zinazohitajika shuleni au chuo kikuu.

Kwa habari zaidi:

Piga simu: 716-858-7687

Wavuti: erie.gov/iap

Tembelea: Jesse E. Nash Health Center

Miadi inahitajika

608 William St, Buffalo (kando ya Familia ya William-Emslie YMCA)

Iko kwenye Njia ya Basi ya NFTA #1 William.

Unaweza kutembea kutoka #2 Clinton, #4 Broadway, #18 Jefferson, #23 Fillmore-Hertel

Immunization Action Plan

Don't wait! Contact your child's pediatrician or primary care provider for required immunizations. Children & adults who do not have a doctor may be eligible for immunizations at our clinic.

 (716) 858-7687
Appointments only.

608 William Street, Buffalo
(across from William-Emslie Family YMCA)
Located on NFTA Bus Route #1 William
Walkable from #2 Clinton, #4 Broadway,
#18 Jefferson, #23 Fillmore-Hertel

09/2024

HII NI GAZETI YA OFISI YA

WILAYA YA ERIE IHUSIKAYO NA USAWA KATIKA HUDUMA ZA AFYA

Gazeti hili linapatikana kwa lugha 5 za nyongeza

Maoni ya Wilaya ya Erie, Usawa wa Huduma za Afya ni kuona kila mtu katika Wilaya ya Erie anatimiza hali nzuri ya afya. Ofisi ihusikayo na usawa wa huduma za afya inahifadhiwa ndani ya Sehemu ya Afya ya Wilaya ya Erie.

Unataka kujuwa zaidi?

Tembelea www.erie.gov/health-equity

Tuandikie baruwa pepe HealthEquity@erie.gov

**Erie County
Department of
Health**

OFISI YA USAWA KWA HUDUMA ZA AFYA
www.erie.gov/health-equity

MAHITAJI YA CHANJO KWA SHULE ZA MCHANA, PRE-K NA KUHUDHURIA SHULE

Katika Jimbo la New York, walezi lazima waonyeshe uthibitisho wa chanjo za kisasa za mtoto ndani ya siku 14 ya kwanza ya shule au utunzaji wa shule ya mchana. Ili kujifunza zaidi, tembelea: <https://on.ny.gov/3WllzX8>

Ndani ya siku 14 za siku ya kwanza ya shule au utunzaji wa mchana, walezi lazima:

- Onyesha uthibitisho wa chanjo za kisasa za mtoto wao, AU
- Toa msamaha halali wa matibabu kutoka kwa chanjo.

Ili kuhudhuria au kubaki shuleni au shule ya watoto mchana, watoto ambao hawajachanjwa au wamechelewa ni lazima wapokee angalau dozi ya kwanza ya chanjo zote zinazohitajika ndani ya siku 14 za kwanza shule. Pia lazima wapokee chanjo zinazofuata katika mfululizo ndani ya kipindi cha siku 14 baada ya kukamilisha mfululizo wa chanjo.

Kwa usaidizi wa kufanya chanjo zisiwe na mkazo kwa watoto, angalia vidokezo hivi kutoka kwa CDC: bit.ly/vaccineslessstressful

FANYA UTEUZI WA CHANJO KABLA YA MTOTO WAKO KURUDI SHULENI MAPEMA KILA MAJIRA YA KIANGAZI!

Chanjo zinazohitajika kwa utunzaji wa mchana, pre-K na shule

Chanjo ya Diphtheria na Tetanasi iliyo na toxoid na chanjo ya Pertussis (DTaP au Tdap)

- Chanjo ya Hepatitis B
- Chanjo ya Surua, Mabusha na Rubella (MMR)
- Chanjo ya polio
- Chanjo ya Varicella (Chickenpox).

Chanjo za ziada zinazohitajika kwa utunzaji wa mchana na pre-K

- Chanjo ya mshikamano ya Haemophilus influenzae aina b (HiB)
- Chanjo ya Pneumococcal Conjugate (PCV)

Chanjo za ziada zinazohitajika kwa shule ya sekondari na shule ya upili

- Chanjo ya Tdap kwa Darasa la 6-12
- Chanjo ya meningococcal conjugate (MenACWY) kwa darasa la 7-12
- Wanafunzi katika Darasa la 12 wanahitaji dozi ya nyongeza ya MenACWY mnamo au baada ya siku yao ya kuzaliwa ya 16.

NYSIIS

Mfumo wa Taarifa za Chanjo wa Jimbo la New York ni mfumo mkuu wa kidijitali ambapo watoa huduma za afya huingiza taarifa kuhusu chanjo ulizopokea. Maelezo haya yanapatikana kwa shule na hospitali pamoja na Idara ya Afya. Wasifu wako wa NYSIIS unapaswa kuwa na taarifa sahihi zaidi kuhusu ni chanjo gani umepokea na ni zipi bado unahitaji au unahitaji nyongeza.

 KWA TAARIFA ZAIDI KUHUSU CHANJO KATIKA JIMBO LA NEW YORK, TEMBELEA: [HEALTH.NY.GOV/PREVENTION/IMMUNIZATION](https://health.ny.gov/prevention/immunization)

2024-25 School Year

New York State Immunization Requirements for School Entrance/Attendance¹

NOTES:

All children must be age-appropriately immunized to attend school in New York State. The number of doses depends on the schedule recommended by the Advisory Committee on Immunization Practices (ACIP). Intervals between doses of vaccine must be in accordance with the [“ACIP-Recommended Child and Adolescent Immunization Schedule.”](#) Doses received before the minimum age or intervals are not valid and do not count toward the number of doses listed below. See footnotes for specific information for each vaccine. Children who are enrolling in grade-less classes must meet the immunization requirements of the grades for which they are age equivalent.

Dose requirements MUST be read with the footnotes of this schedule

Vaccines	Pre-Kindergarten (Day Care, Head Start, Nursery or Pre-K)	Kindergarten and Grades 1, 2, 3, 4 and 5	Grades 6, 7, 8, 9, 10 and 11	Grade 12
Diphtheria and Tetanus toxoid-containing vaccine and Pertussis vaccine (DTaP/DTP/Tdap/Td) ²	4 doses	5 doses or 4 doses if the 4th dose was received at 4 years or older or 3 doses if 7 years or older and the series was started at 1 year or older	3 doses	
Tetanus and Diphtheria toxoid-containing vaccine and Pertussis vaccine adolescent booster (Tdap) ³	Not applicable		1 dose	
Polio vaccine (IPV/OPV) ⁴	3 doses	4 doses or 3 doses if the 3rd dose was received at 4 years or older		
Measles, Mumps and Rubella vaccine (MMR) ⁵	1 dose	2 doses		
Hepatitis B vaccine ⁶	3 doses	3 doses or 2 doses of adult hepatitis B vaccine (Recombivax) for children who received the doses at least 4 months apart between the ages of 11 through 15 years		
Varicella (Chickenpox) vaccine ⁷	1 dose	2 doses		
Meningococcal conjugate vaccine (MenACWY) ⁸	Not applicable		Grades 7, 8, 9, 10 and 11: 1 dose	2 doses or 1 dose if the dose was received at 16 years or older
Haemophilus influenzae type b conjugate vaccine (Hib) ⁹	1 to 4 doses	Not applicable		
Pneumococcal Conjugate vaccine (PCV) ¹⁰	1 to 4 doses	Not applicable		

TAARIFA ZA CHANJO

CHANJO / UGONJWA UNAOZUILIKA

COVID-19: Maambukizi ya virusi ya pua, koo, au mapafu; inaweza kuhisi kama homa. Kuenea kwa njia ya hewa na mawasiliano ya moja kwa moja

Tetekuwanga (Varicella): Maambukizi ya virusi yanayoambukiza ambayo husababisha homa, maumivu ya kichwa, na kuwasha, upele wa malengelenge; kuenea kwa njia ya hewa na mawasiliano ya moja kwa moja

Diphtheria: Maambukizi ya bakteria ya kuambukiza ya pua, koo, na wakati mwingine mapafu; kuenea kwa njia ya hewa na mawasiliano ya moja kwa moja

DTaP: Hulinda dhidi ya pepopunda, diphtheria, na kifaduro

Hepatitis A: Maambukizi ya virusi ya ini; kuenea kwa chakula au kinywaji kilichochafuliwa au kugusana kwa karibu na mtu aliyeambukizwa

Hepatitis B: Maambukizi ya virusi ya ini; huenea kwa kugusana na viowevu vya mwili vilivyoambukizwa kama vile damu au shahawa

HIB (ni aina ya Haemophilus influenzae b): Maambukizi ya bakteria ya kuambukiza ya mapafu, ubongo na uti wa mgongo, au mkondo wa damu; uenea kwa njia ya hewa na mawasiliano ya moja kwa moja

Influenza (Mafua): Maambukizi ya virusi ya kuambukiza ya pua, koo, na wakati mwingine mapafu; kuenea kwa njia ya hewa na mawasiliano ya moja kwa moja

Surua (Rubeola): Maambukizi ya virusi yanayoambukiza ambayo husababisha homa kali, kikohozi, macho mekundu, mafua pua, na upele; kuenea kwa njia ya hewa na mawasiliano ya moja kwa moja

MATATIZO YA UGONJWA

Maambukizi ya mapafu (pneumonia); vifungo vya damu; uharibifu wa ini, moyo au figo; COVID ndefu; kifo

Vidonda vilivyoambukizwa, uvimbe wa ubongo, maambukizi ya mapafu (pneumonia), kifo

Kuvimba kwa misuli ya moyo, kushindwa kwa moyo, kukosa fahamu, kupooza, kifo

Tazama habari kwa magonjwa ya mtu binafsi

Kushindwa kwa ini, kifo

Maambukizi ya ini ya kudumu, kushindwa kwa ini, saratani ya ini, kifo.

Inategemea sehemu ya mwili iliyoambukizwa, lakini inaweza kujumuisha uharibifu wa ubongo, kupoteza kusikia, kupoteza mkono au mguu, kifo.

Maambukizi ya mapafu (pneumonia), maambukizi ya sinus na sikio, kuzorota kwa hali ya moyo au mapafu, kifo.

Uvimbe wa ubongo, maambukizi ya mapafu (pneumonia), kifo

TAARIFA ZA CHANJO

CHANJO / UGONJWA UNAOZUILIKA

MMR: Hulinda dhidi ya surua, mabusha na rubela

Mabusha: Maambukizi ya virusi yanayoambukiza ambayo husababisha homa, uchovu, mashavu kuvimba, na taya iliyovimba; kuenea kwa njia ya hewa na mawasiliano ya moja kwa moja

Pertussis (Kifaduro): Maambukizi ya bakteria ya kuambukiza ya mapafu na njia ya hewa; kuenea kwa njia ya hewa na mawasiliano ya moja kwa moja

Pneumococcal: Maambukizi ya bakteria ya masikio, sinuses, mapafu, au damu; kuenea kwa kugusa moja kwa moja na matone ya kupumua kama mate au kamasi

Polio: Maambukizi ya virusi ya kuambukiza ya neva na ubongo; kuenea kwa mdomo kutoka kwa kinyesi kwenye mikono iliyochafuliwa, chakula au kioevu, na kwa hewa na mguso wa moja kwa moja

Rotavirus: Maambukizi ya virusi ya utumbo; kuenea kwa mdomo kutoka kwa mikono na chakula kilichochofufuliwa na kinyesi

RSV (Virusi vya kupumua vya syncytial): Maambukizi ya virusi ya kuambukiza ya pua, koo, na wakati mwingine mapafu; kuenea kwa njia ya hewa na mawasiliano ya moja kwa moja

Rubella (Measles ya Kijerumani): Maambukizi ya virusi ya kuambukiza ambayo husababisha homa ya kiwango cha chini, maumivu ya koo, na upele; kuenea kwa njia ya hewa na mawasiliano ya moja kwa moja

Pepopunda (Lockjaw): Maambukizi ya bakteria kwenye ubongo na mishipa ya fahamu yanayosababishwa na spora zinazopatikana kwenye udongo na vumbi kila mahali; spores huingia mwilini kupitia majeraha au ngozi iliyovunjika

MATATIZO YA UGONJWA

Tazama habari kwa magonjwa ya mtu binafsi

Kuvimba kwa ubongo, korodani au ovari zenye uchungu na kuvimba, uziwi, kifo

Maambukizi ya mapafu (pneumonia), kifo; hatari hasa kwa watoto wachanga

Inategemea sehemu ya mwili iliyoambukizwa, lakini inaweza kujumuisha maambukizi ya mapafu (pneumonia), sumu ya damu, maambukizi ya utando wa ubongo na uti wa mgongo, kifo.

Kupooza, kifo

Kuhara kali, upungufu wa maji mwilini, kifo

Maambukizi ya mapafu (pneumonia) na njia ndogo za hewa za mapafu; hatari sana kwa watoto wachanga na watoto wadogo

Hatari sana kwa wajawazito; inaweza kusababisha kuharibika kwa mimba au kuzaa mtoto aliyekufa, kuzaa kabla ya wakati, kasoro kali za kuzaliwa

Kifafa, mifupa iliyovunjika, ugumu wa kupumua, kifo